

Datum van inontvangstneming : 12/03/2025

Zaak C-56/25 [Petlichev]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

29 januari 2025

Verwijzende rechter:

Sofiyski gradski sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 januari 2025

Verdachte:

MA

Voorwerp van het hoofdgeding

Onverenigbaarheid van een nationale bepaling met zowel de nationale grondwet als het Unierecht. Mogelijkheid om bij de Konstitutsionen sad (grondwettelijk hof, Bulgarije) een verzoek tot vaststelling van de ongrondwettigheid in te dienen. Rechtspraak van de Konstitutsionen sad houdende afwijzing van het onderzoek van verzoeken tot vaststelling van de ongrondwettigheid van een bepaling wanneer deze binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt en de verzoekende rechter geen rekening heeft gehouden met de gevolgen van het Unierecht. Noodzakelijkheid van een verzoek om een prejudiciële beslissing met het oog op de inaanmerkingneming van de gevolgen van het Unierecht.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzingsbeslissing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is gebaseerd op artikel 267, eerste alinea, onder b), VWEU.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Prejudiciële vraag

Moeten artikel 267 VWEU, artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie en het beginsel van voorrang van het Unierecht boven het nationale recht aldus worden uitgelegd dat een nationale rechter die twijfelt of een bepaling van nationaal recht verenigbaar is met het Unierecht en tegelijkertijd ervan overtuigd is dat die bepaling ongrondwettig is, verplicht of bevoegd is om vóór de indiening van zijn verzoek om een prejudiciële beslissing vast te stellen of die nationale bepaling daadwerkelijk van toepassing is in het hoofdgeding, door bij de Konstitutsionen sad (grondwettelijk hof, Bulgarije) een verzoek tot vaststelling van de ongrondwettigheid ervan in te dienen?

Wetgeving en rechtspraak van de Unie

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, artikel 267

Protocol (nr. 3) betreffende het statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie, artikel 63

Reglement voor de procesvoering van het Hof, artikel 94

Aanbevelingen aan de nationale rechterlijke instanties over het aanhangig maken van prejudiciële procedures, punten 3, 12 en 13

Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel, artikel 4

Nationale wettelijke bepalingen

Konstitutsia na Republika Bulgaria (grondwet van de Republiek Bulgarije)

Artikel 4. 1) De Republiek Bulgarije is een rechtsstaat. Zij wordt geregeerd in overeenstemming met de grondwet en de wetten van het land.

[...]

3) De Republiek Bulgarije neemt deel aan de oprichting en ontwikkeling van de Europese Unie.

Artikel 5. 1) De grondwet is de hoogste wet; andere wetten mogen niet in strijd zijn met de grondwet.

2) De bepalingen van de grondwet hebben rechtstreekse werking.

Artikel 149. 1) De Konstitutsionen sad:

[...]

2. beslist op verzoek over de ongrondwettigheid van wetten [...].

Artikel 150. 1) [...]

2) Elke rechterlijke instantie kan, op verzoek van een partij in de procedure of ambtshalve, de Konstitutsionen sad verzoeken vast te stellen dat een op de betrokken procedure toepasselijke wet onverenigbaar is met de grondwet. De procedure wordt voortgezet en de rechterlijke instantie waarvan de beslissing niet vatbaar is voor hoger beroep, beslist aan het einde van de bij de Konstitutsionen sad aanhangige procedure.

Artikel 151. 1) [...]

2) De uitspraken van de Konstitutsionen sad worden binnen een termijn van 15 dagen gepubliceerd in het „Darzhaven Vestnik” (Publicatieblad, Bulgarije). Het arrest treedt in werking drie dagen na de publicatie ervan. De ongrondwettig verklaarde handeling is niet van toepassing vanaf de datum waarop het arrest onherroepelijk is geworden.

Reglement voor de organisatie en de procesvoering van de Konstitutsionen sad

Artikel 18. 1) De verwijzing naar de Konstitutsionen sad wordt schriftelijk gedaan en moet met redenen worden omkleed.

[...]

3) (nieuw, DV nr. 91 van 2021, in werking sinds 6 november 2021) Een verzoek van de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije) of de Varhoven administrativen sad (hoogste bestuursrechter, Bulgarije) in het kader van een bij hen aanhangige procedure moet een gemotiveerd onderzoek van het toepasselijke recht bevatten, met inbegrip van de gevolgen van het Unierecht wanneer de bestreden bepaling of handeling binnen de werkingssfeer daarvan valt.

Artikel 18, lid 3, is ook van toepassing op vorderingen van gewone gerechten.

Zakon za sadebnata vlast (wet betreffende het justitiële stelsel), artikelen 68e en 155

Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht, hierna: „NK”), artikel 354a

Zakon za kontrol varhu narkotichnite veshtestva i prekursorite (wet inzake de controle op verdovende middelen en drugsprecursoren, hierna: „ZKNVP”), artikel 26a

Artikel 26a De ministerraad stelt de prijzen van verdovende middelen vast ten behoeve van de strafprocedure.

Naredba za reda za klasifitsirane na rasteniata i veshtestvata kato narkotichni
(verordening betreffende de procedure voor de classificatie van planten en stoffen als verdovende middelen)

Postanovlenie Nr. 23 na Ministerski savet ot 29.01.1998 g. za opredelyane na tseni na narkotichnite veshtestva za nuzhdite na sadoproizvodstvoto (besluit nr. 23 van de ministerraad tot vaststelling van de prijzen van verdovende middelen ten behoeve van gerechtelijke procedures)

Rechtspraak van de Konstitutsionen sad

De Konstitutsionen sad vraagt van de rechter die een verzoek indient om vast te stellen dat een wet onverenigbaar is met de grondwet, het toepasselijke recht correct te bepalen. Dit toepasselijke recht is niet alleen de wet waarvan de ongrondwettigheid wordt aangevoerd, maar ook het Unierecht wanneer het dezelfde feiten als deze wet beheerst. Daarom verlangt de Konstitutsionen sad van de aanzoekende rechter dat hij eerst het Unierecht toepast op de feiten van het hoofdgeding en zich pas daarna tot hem wendt. Dit betekent dat de rechter de toepasselijke wetgeving (bijvoorbeeld een richtlijn of een kaderbesluit) of de relevante bepaling daarvan moet identificeren en de inhoud van die bepaling moet vaststellen. Daarna moet de rechter de inhoud van de nationale bepaling vergelijken met die van de bepaling van het Unierecht en de nationale bepaling zo nodig conform het Unierecht uitleggen. De nationale bepaling moet dus in overeenstemming met het Unierecht worden uitgelegd en opgevat. Indien de rechter die zich tot de Konstitutsionen sad wendt, moeilijkheden ondervindt bij deze analyse, moet hij het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing verzoeken.

Bij gebreke van een dergelijke toepassing van het Unierecht (hetzij rechtstreeks, hetzij na een prejudiciële verwijzing) is de Konstitutsionen sad van oordeel dat het verzoek om een wet ongrondwettig te verklaren niet voldoet aan de door hem gestelde vereisten en verwerpt hij het zonder uitspraak ten gronde te doen.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Bij de verwijzende rechter is een tenlastelegging ingediend waarin een persoon ervan wordt beschuldigd vier verbruikseenheden van methamfetamine met een totaalgewicht van 0,22 gram en tweeëntwintig verbruikseenheden van fentanyl, in totaal 1,5838 gram, in bezit te hebben gehad met het oog op distributie.
- 2 Blijkens de processtukken bedraagt het gehalte aan werkzame stof 60 % in drie van de verbruikseenheden van methamfetamine en 50 % in de vierde. Het percentage van de werkzame stof in fentanyl is daarentegen niet vastgesteld omdat het laboratorium niet over de desbetreffende normen beschikte.

- 3 Volgens de tenlastelegging bedraagt de waarde van methamfetamine 15,40 leva (BGN) en de waarde van fentanyl 90 276,60 BGN, dus in totaal 90 292 BGN (46 166 EUR).
- 4 De verwijzende rechter wijst erop dat de aldus vastgestelde waarde van de verdovende middelen voortvloeit uit artikel 26a ZKNVP en het op basis daarvan vastgestelde besluit van de ministerraad. Dit besluit voorziet in dezelfde waarde van het verdovend middel, ongeacht het percentage van de werkzame stof (er zijn alleen verschillen voor cocaïne en heroïne, afhankelijk van het percentage van de werkzame stof). Bovendien wordt in het besluit van de ministerraad, meer in het bijzonder met betrekking tot fentanyl, een waarde vastgesteld die tienmaal de handelsprijs is.
- 5 Volgens het in het hoofdgeding opgevraagde deskundigenrapport kost een gram fentanyl met 100 % werkzame stof 5 700 BGN in de handel. Aangezien de tweeëntwintig verbruikseenheden van fentanyl in totaal 1,5838 gram wegen, bedraagt de waarde ervan overeenkomstig het besluit van de ministerraad 90 276,60 BGN.
- 6 Gelet op de waarde van de twee verdovende middelen, namelijk 90 292 BGN (46 166 EUR), werd ervan uitgegaan dat was voldaan aan het criterium „grote hoeveelheid”, hetgeen tot een zwaardere straf leidt. Het begane feit werd juridisch binnen de werkingssfeer van artikel 354a, lid 2, van de Nakazatelen Kodeks (NK) ingedeeld.
- 7 Meer in het bijzonder is de vrijheidsstraf voor het bezit van verdovende middelen met het oog op distributie, wanneer het om een grote hoeveelheid gaat (artikel 354a, lid 2, NK), 50 % hoger dan die voor [bezit] van verdovende middelen in kleine hoeveelheden (artikel 354a, lid 1, NK); in dezelfde omstandigheden is de daartoe cumulatief op te leggen geldboete tweemaal zo hoog.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 8 De verdediging erkent het bezit met het oog op distributie, maar betwist het kwalificatiecriterium „grote hoeveelheid” en is van mening dat het verdovend middel niet aan deze voorwaarde voldoet. De door het openbaar ministerie opgegeven waarde is 632 keer hoger dan de werkelijke waarde. Zij wenst niettemin een akkoord te bereiken om een minder strenge straf voor de verdachte te verkrijgen.
- 9 In het hoofdgeding gaat het dus om de vraag of het inderdaad om een grote hoeveelheid verdovende middelen gaat en of dit kwalificatiecriterium wordt bepaald aan de hand van de overeenkomstig artikel 26a ZKNVP en het besluit van de ministerraad vastgestelde geldwaarde.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

Reden voor het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 10 De verwijzende rechter acht het passender om zich tot de Konstitutsionen sad te wenden, aangezien het gaat om een specifiek kenmerk van het nationale recht en niet om bijzonderheden van het Unierecht en de Konstitutsionen sad snel uitspraak doet, in de regel binnen een termijn van twee maanden.
- 11 Als de bestreden bepaling binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt, gelden echter voorwaarden van de Konstitutsionen sad om zich tot hem te kunnen wenden. Hij dringt er in dat geval op aan dat de rechter die de zaak aan hem wil voorleggen, het Unierecht toepast en de gevolgen ervan voor de bestreden bepaling vaststelt, met name of deze niet in overeenstemming met het Unierecht moet worden uitgelegd of buiten toepassing moet worden gelaten; daartoe kan deze rechter, indien hij dit nodig acht, het Hof van Justitie van de Europese Unie verzoeken om een prejudiciële beslissing.
- 12 Op die manier maakt de Konstitutionen sad het onmogelijk voor de rechter die de zaak aan hem wil voorleggen, om een verzoek in te dienen tot vaststelling van de onverenigbaarheid van artikel 26a ZKNVP en het besluit van de ministerraad met het grondwettelijke evenredigheidsbeginsel. Een dergelijk verzoek zou worden afgewezen, hetzij omdat de rechter die zich tot de Konstitutionen sad wendt, het relevante Unierecht niet heeft vermeld, hetzij omdat hij heeft aangevoerd dat de bestreden bepaling binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt en onverenigbaar is met artikel 4 van kaderbesluit 2004/757.
- 13 Voor de verwijzende rechter resteert alleen nog de mogelijkheid om een verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie. Bij het indienen van een dergelijk verzoek moet hij echter voldoen aan de eisen die het Unierecht aan de rechter oplegt, en ook rekening houden met de aanbevelingen die het Hof zelf tot de rechterlijke instanties richt. In dit verband is de verwijzende rechter van mening dat daarin de verplichting is verankerd om het nationale recht waarvan wordt gesteld dat het onverenigbaar is met het Unierecht, correct en naar eer en geweten vast te stellen. Met het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing wordt beoogd vast te stellen of het Unierecht deze verplichting daadwerkelijk oplegt aan de nationale rechter die een verzoek om een prejudiciële beslissing indient.

Uitlegging van artikel 267 VWEU en artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering

- 14 Op grond van artikel 267 VWEU is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd om op verzoek van een nationale rechter uitspraak te doen over de uitlegging van afgeleid Unierecht, met inbegrip van de vraag of een in het hoofdgeding relevante bepaling van nationaal recht in overeenstemming is met een specifieke bepaling van afgeleid recht. Dit vereist dat de nationale rechter

duidelijk en correct aangeeft welk nationaal recht in het hoofdgeding van toepassing is.

- 15 Het Hof heeft dit vereiste zelf geformuleerd in zijn Reglement voor de procesvoering. Zo verplicht artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering de verwijzende rechter om de „nationale bepalingen die op de zaak van toepassing kunnen zijn” te vermelden.
- 16 In de punten 3 en 12 van de aanbevelingen stelt het Hof een groot vertrouwen in de nationale rechter door hem de bevoegdheid te geven zijn verzoek om een prejudiciële beslissing vrijelijk op discretionaire wijze te formuleren teneinde een antwoord te verkrijgen dat nuttig is voor de beslechting van het hoofdgeding. Punt 12 vereist echter dat de verwijzende rechter zijn verzoek formuleert „wanneer de procedure zo ver is gevorderd dat de verwijzende rechterlijke instantie [...] het rechtskader van de zaak [...] voldoende nauwkeurig kan afbakenen”. Hieruit volgt dat een duidelijke, nauwkeurige, correcte en passende vaststelling van de inhoud van de nationale wet die de in het hoofdgeding aan de orde zijnde feiten beheerst, vereist is.
- 17 Op basis van de argumenten die ter ondersteuning van de opvatting van de verwijzende rechter zijn aangevoerd, moeten artikel 267 VWEU en artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter die een verzoek om een prejudiciële beslissing indient, verplicht is om naar eer en geweten te handelen; dat wil zeggen dat hij de nodige inspanningen moet leveren om die bepaling van nationaal recht aan te voeren die daadwerkelijk en concreet van toepassing is op het hoofdgeding

Afwijzing van hypothetische verzoeken door het Hof van Justitie van de Europese Unie

- 18 Het Hof heeft geoordeeld dat hypothetische vragen over kwesties die niet het voorwerp zijn van het hoofdgeding, niet hoeven te worden beantwoord en dat de aan het Unierecht gegeven uitlegging evenmin nuttig zou zijn voor de beslechting van het hoofdgeding. Indien de bestreden nationale bepaling echter ongrondwettig is en dus in geen geval van toepassing is op het hoofdgeding, zou het om een hypothetische vraag gaan.
- 19 Het Hof kan slechts weigeren uitspraak te doen op een verzoek van een nationale rechter wanneer de gevraagde uitlegging van het Unierecht kennelijk geen verband houdt met een reëel geschil of met het voorwerp van het hoofdgeding, wanneer het vraagstuk van hypothetische aard is of wanneer het Hof niet beschikt over de feitelijke en juridische gegevens die noodzakelijk zijn om een zinvol antwoord te geven op de gestelde vragen (arrest van 7 november 2024, C-126/23, EU:C:2024:937, punt 26).

Voorrang van het recht van de Europese Unie boven het nationale recht.

- 20 De verwijzende rechter geeft er de voorkeur aan om de vraag naar de evenredigheid van artikel 26a ZKNVP en het besluit van de ministerraad aan de Konstitutsionen sad voor te leggen. Dit zou niet tot gevolg hebben dat het Unierecht buiten toepassing blijft, omdat, als de Konstitutsionen sad oordeelt dat deze bepalingen in strijd zijn met de grondwet, deze buiten toepassing zouden blijven; mocht hij daarentegen beslissen dat zij verenigbaar zijn met de grondwet, dan staat het de verwijzende rechter vrij om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de verenigbaarheid ervan met het Unierecht.
- 21 Aldus zou de voorrang van het Unierecht, ook boven de nationale grondwet, gewaarborgd zijn.
- 22 De rechtspraak van de Konstitutsionen sad werpt daarentegen de vraag op of de nationale grondwet voorrang heeft boven het Unierecht. Dat zou precies het geval zijn wanneer een nationale bepaling die reeds in overeenstemming met het Unierecht is uitgelegd, als ongrondwettig wordt betwist, met name wanneer de rechtsgevolgen ervan als gevolg van die uitlegging wezenlijk zijn gewijzigd. Daardoor zijn de rechtsgevolgen ervan in wezen reeds het resultaat van de toepassing van het Unierecht.
- 23 Indien een nationaal grondwettelijk hof bevoegd zou zijn om de bepaling ongrondwettig te verklaren en aldus buiten toepassing te laten, zou dit ten eerste tot gevolg hebben dat de grondwet voorrang krijgt boven het Unierecht, zoals dat tot uitdrukking komt in een nationale omzettingsbepaling die correct wordt uitgelegd in overeenstemming met het Unierecht, en ten tweede dat het grondwettelijk hof definitief uitspraak doet over de verenigbaarheid van het Unierecht (in de vorm van deze correcte uitlegging in overeenstemming met het Unierecht) met het nationale recht (in de vorm van de grondwet).

Voorrang van het Unierecht en rechtspraak van de Konstitutsionen sad

- 24 Volgens de verwijzende rechter vloeit de vaste rechtspraak van de Konstitutsionen sad voort uit de terughoudendheid om deze voorrang te erkennen. Zij vloeit veeleer voort uit de wens van de Konstitutsionen sad om de verenigbaarheid van het Unierecht met de Bulgaarse grondwet te kunnen controleren. Juist om die reden wordt van de nationale rechter verlangd dat hij eerst het toepasselijke Unierecht vaststelt en bepaalt welke gevolgen dat recht heeft voor de inhoud van de nationale bepaling, en [pas] daarna een verzoek indient bij de Konstitutionen sad.
- 25 De Konstitutsionen sad is van mening dat een bepaling van nationaal recht eerst moet worden uitgelegd in het licht van het Unierecht en dat vervolgens moet worden onderzocht of de inhoud ervan, zoals bepaald door een uitlegging in overeenstemming met het Unierecht, verenigbaar is met de grondwet. En dit heeft tot gevolg dat het Unierecht, dat in deze uitlegging in overeenstemming met het Unierecht tot uitdrukking wordt gebracht, wordt getoetst op zijn verenigbaarheid met de grondwet.

Alternatief in de prejudiciële vraag

- 26 De vraag bevat twee mogelijke varianten van uitlegging – of de bepalingen van artikel 267 VWEU en artikel 94, onder b), van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie en het beginsel van voorrang van het Unierecht op twee manieren moeten worden uitgelegd: ofwel als verplichting, ofwel slechts als een recht van de verwijzende rechter om bij de formulering van zijn verzoek om een prejudiciële beslissing naar eer en geweten te handelen wat betreft het vermelden van de in het hoofdgeding toepasselijke bepaling. Deze zorgvuldigheid betreft de beoordeling van de vraag of deze bepaling – gezien de overtuiging dat zij ongrondwettig is – daadwerkelijk van toepassing is. Indien dit het geval zou zijn, zou zij in het hoofdgeding niet van toepassing zijn.
- 27 Of, als alternatief, of de verwijzende rechter verplicht is de toepasselijkheid van de bestreden bepaling in het hoofdgeding te onderzoeken wanneer hij ervan overtuigd is dat deze bepaling ongrondwettig is, dan wel, indien hij daartoe niet verplicht is, of het Unierecht zich niet tegen een dergelijk onderzoek verzet. In beide gevallen vindt dit onderzoek plaats in de vorm van een verzoek aan de Konstitutsionen sad om de ongrondwettigheid van de bestreden bepaling vast te stellen.
- 28 Dit onderzoek is objectief noodzakelijk. Overeenkomstig artikel 149, lid 1, punt 2, van de grondwet is de Konstitutsionen sad bij uitsluiting bevoegd om de ongrondwettigheid van een wet vast te stellen. Krachtens artikel 150, lid 2, heeft de verwijzende rechter het recht om dit te verzoeken, maar hij kan de bepaling niet zelf ongrondwettig verklaren en buiten toepassing laten. Zijn overtuiging dat een bepaling niet verenigbaar is met de grondwet, kan er dus rechtmatig slechts toe leiden dat de Konstitutsionen sad wordt verzocht om onverenigbaarverklaring, en niet dat deze bepaling rechtstreeks buiten toepassing wordt gelaten.

Noodzakelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 29 Mocht het Hof van Justitie van de Europese Unie de vraag bevestigend beantwoorden, zou dit de verwijzende rechter het recht geven om eerst voor de Konstitutsionen sad de ongrondwettigheid van artikel 26a ZKNVP en van het besluit van de ministerraad in te roepen; alleen in het geval van een ontkennend antwoord zou hij het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing moeten verzoeken, aangezien in het geval van een ontkennend antwoord de zekerheid bestaat dat de bestreden nationale bepaling daadwerkelijk het in het hoofdgeding toepasselijke recht is.
- 30 Mocht het Hof van Justitie van de Europese Unie de vraag ontkennend beantwoorden, dan zou dit de verwijzende rechter in staat stellen het verzoek om een prejudiciële beslissing rechtstreeks aan hem voor te leggen, zonder onzekerheid over het feit dat hij nationale bepalingen die hij ongrondwettig acht en die dus in wezen geen toepasselijk recht zouden mogen zijn, aanhaalt als van toepassing op het hoofdgeding. Na het daarna mogelijke antwoord van het Hof dat

aan het evenredigheidsbeginsel is voldaan, zou de verwijzende rechter zich tot de Konstitutsionen sad wenden om vast te stellen of ook aan het nationale evenredigheidsvereiste is voldaan. Mocht de Konstitutsionen sad ontkennend beslissen, dan zou de nationale bepaling, zelfs indien zij verenigbaar is met het Unierecht, buiten toepassing blijven.

- 31 Deze omstandigheden maken het noodzakelijk de prejudiciële vraag te stellen teneinde te vernemen of het Unierecht dat de inhoud van het verzoek om een prejudiciële beslissing regelt, in het bijzonder de vermelding van de op het hoofdgeding toepasselijke nationale bepalingen, de nationale rechter verplicht respectievelijk het recht geeft om uitputtend te onderzoeken of deze wettelijke bepaling daadwerkelijk het toepasselijke recht is, ook wat de grondwettigheid ervan betreft, waarbij dit onderzoek moet worden verricht door middel van een verzoek tot vaststelling van de ongrondwettigheid dat is gericht aan de Konstitutsionen sad.

Rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie over de prejudiciële vraag

- 32 Aan het Hof zijn soortgelijke, maar niettemin in de kern [van de onderhavige vraag] verschillende vragen voorgelegd: of het Unierecht zich verzet tegen een nationale wet die de nationale rechter verplicht om de zaak eerst aan het grondwettelijk hof voor te leggen en pas daarna een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie te stellen, indien dit na de beslissing van het grondwettelijk hof noodzakelijk blijft (zaken C-348/89, C-457/09) of dat de rechter zich alleen tot het grondwettelijk hof [kan wenden], na wiens beslissing een prejudiciële verwijzing naar het Hof van Justitie niet ontvankelijk is (zaken C-188/10 en C-189/10, C-357/19, C-430/21). De in het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing gestelde vraag verschilt van deze vragen en berust op andere feiten (het nationaal grondwettelijk hof dringt erop aan dat de zaak eerst aan het Hof van Justitie wordt voorgelegd); zij heeft betrekking op de juistheid van de vermelding in het verzoek om een prejudiciële beslissing van het toepasselijke nationale recht, gelet op de overtuiging van de verwijzende rechter dat dit recht ongrondwettig en dus niet van toepassing is.
- 33 Een soortgelijke vraag is aan de orde in zaak C-348/89 (punt 41, tweede vraag, zoals aangevoerd in het arrest van 27 juni 1997), namelijk of de nationale rechter van een prejudiciële verwijzing kan afzien voor zover in de nationale rechtsorde de middelen voorhanden zijn om gebreken in een nationale bepaling op te heffen. Het Hof heeft geantwoord (punten 47 tot en met 49) dat het aan de verwijzende rechter staat om te beoordelen of een prejudiciële beslissing noodzakelijk is voor het wijzen van zijn vonnis en in welk stadium van de procedure een prejudiciële vraag naar het Hof moet worden verwezen [;] in die zin [heeft het Hof] ook in het arrest van 10 maart 1981, C-36/80 en C-71/80, punt 9, [beslist]. Dit zou kunnen betekenen dat het volgens het Hof toelaatbaar is dat de nationale rechter eerst de nationale middelen uitput om de gebreken in de bepaling te verhelpen, en dat hij het Hof slechts om een prejudiciële beslissing verzoekt wanneer deze middelen

ontoereikend zijn. Dit kan ook betekenen dat in het geval van twee concurrerende rechtsmiddelen (verwijzing naar het Hof van Justitie of verzoek aan het grondwettelijk hof) niet altijd de voorkeur moet worden gegeven aan verwijzing naar het Hof.

- 34 Ten slotte zou uit bepaalde door het Hof aangevoerde argumenten kunnen volgen dat het in overeenstemming is met de wezenlijke inhoud van artikel 267 VWEU dat de verwijzende rechter in eerste instantie verplicht is om zich ervan te vergewissen dat de nationale bepaling op het hoofdgeding van toepassing is, met gebruikmaking van de daartoe voorziene nationale middelen, alvorens na afloop van dat onderzoek te beslissen of het nodig is zich tot het Hof van Justitie te wenden.
- 35 Alleen wanneer er twijfel bestaat over de geldigheid van een handeling van de Unie, is de nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissing niet vatbaar is voor hoger beroep, gehouden het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing te verzoeken en kan hij zich niet tot het grondwettelijk hof wenden met het beroep op de ongrondwettigheid van de nationale omzettingswet (arrest van 22 juni 2010, C-188/10 en C-189/10, EU:C:2010:363 punten 55 en 56).